

Warszawa, dnia 11 marca 2014 r.

Poz. 297

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia 28 lutego 2014 r.

w sprawie wprowadzenia programu zwalczania wścieklizny oraz programu mającego na celu wykrycie występowania zakażeń wirusami wywołującymi grypę ptaków

Na podstawie art. 57 ust. 7 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wprowadza się:

- 1) program zwalczania wścieklizny (*Rabies*) na 2014 r., który jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 2) program mający na celu wykrycie występowania zakażeń wirusami wywołującymi grypę ptaków (*Avian influenza*) na lata 2014–2016, który jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 2. Program, o którym mowa w § 1, stosuje się od dnia 1 stycznia 2014 r.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi: wz. *K. Gurbiel*

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 60, poz. 372 i Nr 78, poz. 513, z 2013 r. poz. 1287 oraz z 2014 r. poz. 29.

PROGRAM ZWALCZANIA WŚCIEKLIZNY (*RABIES*)**1. Identyfikacja programu**

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: Wścieklizna (*Rabies*)

Wniosek o współfinansowanie na rok: 2014

2. Dane historyczne dotyczące sytuacji epizootycznej w zakresie wścieklizny

W okresie międzywojennym oraz w pierwszych latach po II wojnie światowej głównym nosicielem wścieklizny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej były psy. Wprowadzenie w 1949 r. obowiązkowego szczepienia psów przeciwko wściekliznie pozwoliło na znaczne ograniczenie występowania tej choroby. Liczba zachorowań na wściekliznę wśród zwierząt obniżyła się z ponad 3600 w 1946 r. do 73 w 1956 r. Problem wścieklizny pojawił się ponownie, kiedy zaczęto rejestrować coraz więcej przypadków tej choroby w środowisku zwierząt wolno żyjących. W latach 1946 – 1956 wśród zwierząt dzikich zgłaszano rocznie od 1 do 6 przypadków wścieklizny. W 1957 r. nie zanotowano żadnego takiego przypadku, natomiast w latach następnych zauważalny był wzrost zachorowań wśród zwierząt dzikich – w szczególności u lisów. Pod koniec lat siedemdziesiątych liczba zachorowań u zwierząt dzikich przekraczała liczbę zachorowań u zwierząt domowych.

W 1990 r. w Rzeczypospolitej Polskiej stwierdzono 2045 przypadków wścieklizny, w tym 1668 przypadków wśród zwierząt dzikich (1374 przypadki u lisów). Najwięcej przypadków tej choroby zanotowano w ówczesnych województwach: poznańskim (157), opolskim (139), koszalińskim (133), szczecińskim (130), bydgoskim (123) oraz słupskim (103). Pojedyncze przypadki odnotowano w lubelskim, łomżyńskim, łódzkim oraz przemyskim, natomiast nie odnotowano ich w białkopodlaskim.

W 1991 r. stwierdzono 2287 przypadków wścieklizny, w tym 1864 u zwierząt dzikich, z czego 1513 przypadków u lisów. Wścieklizny nie odnotowano w ówczesnym województwie lubelskim, a pojedyncze przypadki wystąpiły w przemyskim, łódzkim, łomżyńskim oraz krośnieńskim.

W 1992 r. stwierdzono 3084 przypadki wścieklizny, w tym u zwierząt dzikich 2549, z czego 2079 u lisów.

Z uwagi na rozprzestrzenianie się wścieklizny w 1993 r. rozpoczęto akcję doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie.

W 1993 r. stwierdzono 2648 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 2166 u zwierząt dzikich, z czego 1803 u lisów.

W 1994 r. stwierdzono 2238 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym u zwierząt dzikich 1788, z czego 1506 u lisów.

W 1995 r. stwierdzono 1973 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 1528 u zwierząt dzikich, z czego 1280 u lisów.

W 1996 r. stwierdzono 2527 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 2064 u zwierząt dzikich, z czego 1779 u lisów.

W 1997 r. stwierdzono 1494 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 1239 u zwierząt dzikich, z czego 1091 u lisów.

Efektom nieustającego przeprowadzania szczepień w zachodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej był spadek liczby przypadków wścieklizny, a także brak jej występowania od dłuższego czasu na terenach województw: zachodniopomorskiego, lubuskiego i dolnośląskiego.

W 1998 r. stwierdzono 1329 przypadków wścieklizny zwierząt, w tym 1120 u zwierząt dzikich, z czego 927 u lisów.

W 1999 r. stwierdzono 1148 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 721 u lisów.

W 2000 r. stwierdzono 2224 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 1583 u lisów, a w 2001 r. stwierdzono 2964 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 2224 u lisów.

W trakcie przeprowadzanych akcji szczepień zaobserwowano „przemieszczanie się” wścieklizny do wschodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, czyli na obszary nieobjęte do tej pory szczepieniami, oraz występowanie pojedynczych przypadków wścieklizny na terenach przygranicznych z Republiką Czeską.

W 2002 r. liczba przypadków wścieklizny u zwierząt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wyniosła 1119, z czego 1038 przypadków zanotowano u zwierząt dzikich, w tym 884 u lisów. W 2002 r. największą liczbę przypadków wścieklizny zanotowano w województwie wielkopolskim – 339.

W 2003 r. stwierdzono 388 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 314 u zwierząt dzikich, z czego 233 u lisów.

W 2004 r. stwierdzono 136 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 114 u zwierząt dzikich, z czego 86 u lisów.

W 2005 r. stwierdzono 138 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 102 u zwierząt dzikich, z czego 84 u lisów.

W 2006 r. stwierdzono 82 przypadki wścieklizny u zwierząt, w tym 63 u zwierząt dzikich, z czego 43 u lisów.

W 2007 r. stwierdzono 70 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 55 u zwierząt dzikich, z czego 42 u lisów.

W 2008 r. stwierdzono 29 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 24 u zwierząt dzikich, z czego 19 u lisów.

W 2009 r. stwierdzono 8 przypadków wścieklizny u zwierząt, w tym 8 u zwierząt dzikich, z czego 6 u lisów.

W 2010 r. liczba przypadków wścieklizny ponownie wzrosła. W roku tym odnotowano 151 przypadków, z czego 129 przypadków stwierdzono u zwierząt dzikich, w tym 117 u lisów. W 2010 r. najwięcej przypadków wścieklizny (118) zanotowano w województwie małopolskim. Stwierdzono, że choroba w tym województwie została wywołana przez terenowy szczep wirusa wścieklizny należącej do genotypu 1 o nieznanym pochodzeniu. Wariant wirusa wykazywał najwyższe podobieństwo do wariantu NEE. Podejrzewa się, że powódź, która wystąpiła bezpośrednio po wiosennej akcji szczepień, mogła wpłynąć negatywnie na uodpornienie lisów przeciwko wścieklicznie w województwie małopolskim.

W 2011 r. stwierdzono 160 przypadków u zwierząt, w tym 126 u zwierząt dzikich, z czego 103 u lisów. W 2011 r. najwięcej przypadków wścieklizny zanotowano w województwie małopolskim (60) i podkarpackim (63).

Ponadto, w 2011 r. wściekliznę odnotowano w województwie warmińsko-mazurskim. Stwierdzono, iż choroba w tym województwie została wywołana przez terenowy szczep wirusa wścieklizny należącej do wariantu NEE genotypu 1 o nieznanym pochodzeniu. Przypuszcza się, że ewentualną przyczyną wystąpienia

przypadków wścieklizny w województwie warmińsko-mazurskim mogła być migracja zakażonych dzikich zwierząt z Federacji Rosyjskiej (Obwód Kaliningradzki), jednak ze względu na brak dostępnych sekwencji izolatów wirusa z tego obszaru, nie ma możliwości dokonania analizy porównawczej mającej na celu ustalenie ewentualnego pochodzenia wirusa. W 2011 r. w woj. warmińsko-mazurskim stwierdzono 6 przypadków wścieklizny u zwierząt innych niż nietoperze. Natomiast w 2012 r. odnotowano jedynie jeden przypadek wścieklizny u takich zwierząt, który wystąpił w miesiącu lutym u lisa. W związku z otrzymaniem dodatnich wyników badań w kierunku wścieklizny wdrożono środki opisane w ust. 4.4.9 programu. W celu ograniczenia liczby przypadków wścieklizny, na obszarze 1600 km² wokół miejscowości Ryn, podczas jesiennej akcji szczepień lisów w 2011 r. wyłożono zwiększoną liczbę dawek szczepionki (40 dawek na 1 km²) przy jednoczesnym zastosowaniu odległości przelotowej 500 m podczas dystrybucji szczepionki z samolotu. Natomiast w 2012 r. w celu eliminacji wścieklizny w woj. warmińsko-mazurskim w wiosennej i jesiennej akcji szczepień lisów na obszarze na północ od linii wyznaczonej wzdłuż szerokości geograficznej 53° 50' N wyłożono zwiększoną liczbę dawek szczepionki (30 dawek na 1 km²) przy jednoczesnym zastosowaniu odległości przelotowej 500 m podczas dystrybucji szczepionki z samolotu.

W 2012 r. stwierdzono 257 przypadków u zwierząt, w tym 219 u zwierząt dzikich, z czego 200 u lisów. W 2012 r. najwięcej przypadków wścieklizny zanotowano w województwie małopolskim (24) i podkarpackim (213).

W 2012 r. zanotowano znaczący wzrost liczby przypadków wścieklizny w województwie podkarpackim, co jest kontynuacją trendu zaobserwowanego w 2011 r. Stwierdzono, że choroba w tym województwie została wywołana przez terenowy szczep wirusa wścieklizny należący do genotypu 1. Sytuacja epizootyczna w woj. podkarpackim jest prawdopodobnie konsekwencją sytuacji epizootycznej w woj. małopolskim, która stała się niekorzystna w odniesieniu do wścieklizny od sierpnia 2010 r. W celu ograniczenia liczby przypadków wścieklizny, na terenie całego woj. podkarpackiego, podczas wiosennej i jesiennej akcji szczepień lisów w 2012 r. wyłożono zwiększoną liczbę dawek szczepionki (30 dawek na 1 km²) przy jednoczesnym zastosowaniu odległości przelotowej 500 m podczas dystrybucji szczepionki z samolotu. Ponadto, zastosowano środki opisane w ust. 4.4.9. programu.

W 2013 r. do końca miesiąca lutego stwierdzono 36 przypadków wścieklizny w woj. podkarpackim, 12 przypadków w woj. małopolskim oraz 6 przypadków w woj. lubelskim.

Szczegółowe dane dotyczące występowania wścieklizny u zwierząt w Polsce w latach 2007–2012 zawierają załączniki nr 1–6 do programu.

Na przełomie 1991 r. i 1992 r. opracowano założenia do programu zwalczania wścieklizny w Rzeczypospolitej Polskiej.

W pierwszym etapie realizacji programu zwalczania wścieklizny wykładanie szczepionki przeciwko wściekliźnie miało objąć teren położony w pasie przygranicznym z Republiką Federalną Niemiec (Szczecin, Gorzów Wielkopolski, Zielona Góra, Jelenia Góra, Wałbrzych, Legnica, Opole, Wrocław, Poznań, Piła, Leszno i Koszalin), gdzie wścieklizna u lisów wystąpiła endemicznie i przypadki tej choroby stwierdzano najczęściej. Zaproponowano wykładanie szczepionki dwa razy w roku – wiosną i jesienią – po 16 dawek (przynęt) na 1 km². Wykładanie szczepionki miało być przeprowadzane ręcznie. Stopniowo akcja miała być rozszerzana o kolejne województwa w kierunku wschodnim. Wraz z wykładaniem szczepionki miała być prowadzona kontrola szczepień określająca wskaźnik przyjęcia szczepionki przez lisy oraz wskaźnik nabytej odporności.

Jednak w 1992 r. zmieniono sposób podawania szczepionki z wykładania ręcznego na rozrzucanie z samolotów, a liczbę województw objętych szczepieniem zmniejszono z 12 do 6. Odstąpiono od rozrzucania szczepionki w ówczesnych województwach: opolskim, wrocławskim, leszczyńskim, pilskim, poznańskim oraz koszalińskim. Ostatecznie w Rzeczypospolitej Polskiej rozpoczęto program szczepień lisów przeciwko wściekliźnie w 1993 r.

W 1994 r. obszar szczepień został powiększony o 6 ówczesnych województw: koszalińskie, słupskie, pilskie, katowickie, bielsko-bialskie i skierniewickie.

W 1995 r. obszar szczepień został powiększony o kolejne 10 ówczesnych województw: gdańskie, bydgoskie, konińskie, leszczyńskie, poznańskie, kaliskie, wrocławskie, opolskie, częstochowskie oraz warszawskie.

W 1996 r. obszar szczepień został powiększony o dalsze 4 ówczesne województwa: krośnieńskie, nowosądeckie, elbląskie i piotrkowskie.

W 1997 r. obszar szczepień został powiększony o województwo krakowskie.

W 1998 r. obszar szczepień został powiększony o kolejnych 5 województw: tarnowskie, sieradzkie, radomskie, łódzkie oraz lubelskie – 1 gmina.

W 1999 r. zmieniony został podział administracyjny państwa z 49 województw na 16 i wówczas szczepieniami objęto w całości województwa: dolnośląskie, lubuskie, zachodniopomorskie, wielkopolskie, śląskie, pomorskie, opolskie i małopolskie, natomiast częściowo województwa: kujawsko-pomorskie, lubelskie, łódzkie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie i podkarpackie. W województwach podlaskim i świętokrzyskim nie prowadzono szczepień.

W 2000 r. obszar szczepień nie uległ zmianie. W wyniku gwałtownego wzrostu zachorowań zwierząt na wściekliznę na obszarach, gdzie nie prowadzono szczepień lisów przeciwko wściekliznie oraz na granicy „obszaru szczepionego” z „obszarem nieszczepionym” w 2001 r. wprowadzono zmodernizowany program szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie, w którym to w akcji wiosennej zrezygnowano ze szczepień w zachodniej części terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie od dłuższego czasu nie odnotowywano przypadków wścieklizny u zwierząt. Obszar objęty szczepieniami to:

- 1) w województwie zachodniopomorskim powiat wałecki;
- 2) w województwie dolnośląskim powiaty: dzierzoniowski, ząbkowicki i kłodzki;
- 3) w województwie mazowieckim powiaty: warszawski zachodni, gostyniński, sochaczewski, żyrardowski, grodziski, pruszkowski, piaseczyński, grójecki, białobrzegi, przysuski, radomski, szydlowiecki, zwoleński, lipski, kozienicki, sierpecki, płoński, nowodworski, ciechanowski, mławski, żuromiński, przasnyski, ostrołęcki, makowski, legionowski i pułtuski;
- 4) w województwie lubelskim gmina Janowiec i część gminy Puławy;
- 5) w województwie podkarpackim powiaty: bieszczadzki, brzozowski, dębicki, jasielski, kolbuszowski, krośnieński, łańcucki, mielecki, ropczycki, rzeszowski, sanocki, strzyżowski i tarnobrzegi w całości oraz powiat jarosławski, leżajski, niżański, przemyski, przeworski i stalowowolski w części na południe od linii rzeki San;
- 6) województwo warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, wielkopolskie, małopolskie, opolskie, śląskie, łódzkie i świętokrzyskie;
- 7) województwo pomorskie, z wyjątkiem powiatów: słupskiego, lęborskiego i bytowskiego.

Natomiast w akcji jesiennej 2001 r. szczepieniami objęto większość terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem województwa podlaskiego, części województwa lubelskiego i podkarpackiego.

Od 2002 r. akcja szczepień obejmuje całe terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, przy czym w latach 2010–2012 wiosennej akcji szczepień nie przeprowadzono w województwie dolnośląskim.

3. Opis przedłożonego programu

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.), wścieklizna należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (załącznik nr 2 do ustawy).

Lisy wolno żyjące na obszarach określonych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, podlegają obowiązkowemu szczepieniu ochronnemu przeciwko wściekliźnie, przeprowadzanemu przez wojewódzkiego lekarza weterynarii.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliźnie (Dz. U. poz. 1737) szczepionka jest rozrzucana z samolotu lub śmigłowca lub wykładana ręcznie dwa razy w ciągu roku kalendarzowego na obszarach lasów oraz we wszystkich miejscach bytowania lisów wolno żyjących. Szczepionka może być podana raz w roku, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono przypadków wystąpienia wścieklizny w okresie dwóch kolejnych lat. Natomiast szczepień ochronnych nie przeprowadza się, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono wścieklizny w okresie trzech kolejnych lat.

Liczba dawek szczepionki zależy od stopnia zalesienia i ukształtowania terenu, populacji zwierząt dzikich oraz sytuacji epizootycznej w odniesieniu do wścieklizny, ale nie powinna być mniejsza niż 20 dawek na 1 km².

Badania monitoringowe wykonywane w celu określenia efektywności doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliźnie przeprowadza się na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt (Dz. U. Nr 282, poz. 2813, z późn. zm.). Zgodnie z tym rozporządzeniem, w celu kontroli wścieklizny pobiera się do

badań tkankę mózgową, surowicę i żuchwę od 8 lisów odstrzelonych na każdym 100 km² obszaru, na którym lisy wolno żyjące zostały objęte szczepieniem ochronnym przeciwko wściekliznie. Natomiast w celu izolacji i określenia szczepu wirusa wścieklizny do badań przesyła się tkankę mózgową lisów wolno żyjących, u których w badaniu laboratoryjnym potwierdzono wściekliznę.

4. Środki przewidziane w programie

4.1. Skrócony opis środków przewidzianych w programie

Rok: 2014

- kontrola
- badania
- szczepienia
- zwalczanie, kontrola lub monitorowanie

4.2. Organizacja, nadzór i rola wszystkich zainteresowanych stron biorących udział w programie

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a w przypadku programu współfinansowanego ze środków pochodzących z Unii Europejskiej informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami Unii Europejskiej.

Organem odpowiedzialnym za nadzór i koordynację działań zapewniających realizację programu jest na poziomie krajowym Główny Lekarz Weterynarii.

Odpowiedzialność terenowych organów Inspekcji Weterynaryjnej za realizację programu została określona w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 256) wyznaczono jako krajowe laboratorium referencyjne dla wścieklizny Laboratorium

Zakładu Wirusologii Państwowego Instytutu Weterynaryjnego – Państwowego Instytutu Badawczego w Puławach.

Zgodnie z art. 56 ust. 5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, szczepienia ochronne lisów wolno żyjących przeprowadzają wojewódzcy lekarze weterynarii.

Diagnostyka wścieklizny przy wystąpieniu podejrzenia tej jednostki chorobowej jest przeprowadzana przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej, z wykorzystaniem następujących badań:

- 1) immunofluorescencji odcisków mózgowych z monowalentnym koniugatem antynukleokapsydowym;
- 2) izolacji wirusa wścieklizny na myszach;
- 3) izolacji wirusa wścieklizny na kulturach komórkowych neuroblastomy;
- 4) genotypizacji izolatów wirusa wścieklizny.

Badania monitoringowe w celu sprawdzenia skuteczności szczepienia lisów wolno żyjących są przeprowadzane przez laboratoria, o których mowa w art. 25 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. Monitoring wykonuje się przy zastosowaniu:

- 1) immunofluorescencji odcisków mózgowych – badanie w kierunku wścieklizny;
- 2) szlifów kostnych żuchwy – badanie na obecność markera (TC – tetracyklin);
- 3) testu seroneutralizacji (RFFIT – rapid fluorescent focus inhibition test) – określenie miana przeciwciał wirusa wścieklizny w surowicy (skrzep z serca lub płyn z klatki piersiowej);
- 4) testu ELISA – określenie miana przeciwciał wirusa wścieklizny w surowicy;
- 5) zbierania i analizowania danych epidemiologicznych na temat zdiagnozowanych przypadków wścieklizny na obszarze objętym szczepieniem.

4.3. Opis regionów administracyjnych Rzeczypospolitej Polskiej, na których program ma być wdrożony

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej

Województwo	Całkowita powierzchnia województwa - km ²	Powierzchnia objęta doustnym szczepieniem lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie - km ²
dolnośląskie	19 947	16 045
kujawsko-pomorskie	17 972	16 533
lubelskie	25 122	22 441
lubuskie	13 988	13 057
łódzkie	18 219	16 970
małopolskie	15 183	15 183
mazowieckie	35 558	32 069
opolskie	9 412	8 000
podkarpackie	17 845	16 133
podlaskie	20 187	19 175
pomorskie	18 310	16 559
śląskie	12 334	10 131
świętokrzyskie	11 710	10 500
warmińsko-mazurskie	24 173	21 483
wielkopolskie	29 827	27 638
zachodniopomorskie	22 892	20 000
Razem	312 679	281 917

4.4. Opis środków przewidzianych w programie

4.4.1. Powiadomienie o chorobie

Zgodnie z załącznikiem nr 2 do ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, wścieklizna należy do chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 42 ww. ustawy w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby obowiązek niezwłocznego zawiadomienia organu Inspekcji Weterynaryjnej albo najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej, albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta) dotyczy wszystkich osób mających kontakt ze zwierzętami, w szczególności przy wykonywaniu obowiązków służbowych lub zawodowych. Wójt (burmistrz lub prezydent miasta) niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia. Podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia, jeżeli na jego podstawie podejrzewa wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

4.4.2. Zwierzęta i populacja zwierząt objęte programem

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej programem objęta jest populacja lisów wolno żyjących.

4.4.3. Identyfikacja zwierząt i rejestracja gospodarstw

Nie dotyczy.

4.4.4. Kwalifikacja zwierząt i stad

Nie dotyczy.

4.4.5. Zasady przemieszczania zwierząt

Nie dotyczy.

4.4.6. Zastosowane badania i plany pobierania próbek

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej do diagnostyki wścieklizny i nadzoru nad programem szczepień wykorzystywane są następujące badania i analizy:

- 1) badania serologiczne:
  - a) test seroneutralizacji (RFFIT), zgodnie z podręcznikiem OIE (Rozdział 2.1.13. B.2.b),
  - b) test ELISA;
- 2) badania wirusologiczne i immunochemiczne:
  - a) immunofluorescencja odcisków mózgowych z monowalentnym koniugatem antynukleokapsydowym (FAT - fluorescent antibody test), zgodnie z podręcznikiem OIE (Rozdział 2.1.13 B.1.c.i) – test w kierunku wścieklizny,
  - b) różnicowanie szczepów wirusa wścieklizny,
  - c) izolacja wirusa:
    - na myszach (MIT - mouse inoculation test), zgodnie z podręcznikiem OIE (Rozdział 2.1.13 B.1.c.ii),
    - w hodowli komórek mysiej neuroblastomy (RTCIT - rapid tissue culture infection test), zgodnie z podręcznikiem OIE (Rozdział 2.1.13 B.1.c.ii);
- 3) inne badania – badanie na obecność markera (TC).

Monitoring szczepień w Rzeczypospolitej Polskiej obejmuje przeprowadzenie następujących badań:

- 1) test seroneutralizacji (RFFIT)/ test ELISA w celu określenia poziomu uodpornienia lisów wolno żyjących, a tym samym efektywności szczepień doustnych;
- 2) badanie na obecność markera (TC) w celu określenia poziomu podjęcia szczepionki przez lisy wolno żyjące;
- 3) różnicowanie szczepów wirusa wścieklizny w celu rozróżnienia terenowych szczepów wirusa od szczepów szczepionkowych.

Badania monitoringowe (RFFIT, TC) wykonywane w celu określenia efektywności doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wściekliznie przeprowadza się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2004 r. w sprawie określenia jednostek chorobowych, sposobu prowadzenia kontroli oraz zakresu badań kontrolnych zakażeń zwierząt. Zgodnie z tym rozporządzeniem w celu kontroli wścieklizny pobiera się do badań tkankę mózgową, surowicę i żuchwę od 8 lisów odstrzelonych na każdym 100 km² obszaru, na którym lisy zostały objęte szczepieniem ochronnym przeciwko wściekliznie. Natomiast w celu izolacji i określenia szczepu wirusa wścieklizny do badań przesyła się tkankę mózgową lisów wolno żyjących, u których badaniem laboratoryjnym potwierdzono wściekliznę.

Ponadto, do badań diagnostycznych w kierunku wścieklizny pobiera się tkankę mózgową zwierząt podejrzanych o wściekliznę, które padły lub zostały zabite. Dotyczy to wszystkich gatunków zwierząt wrażliwych na wściekliznę.

Wiek lisów odstrzelonych w ramach programu monitoringu określany jest w podziale na młode i dorosłe zwierzęta. Wyniki badań monitoringowych są analizowane, biorąc pod uwagę również ten czynnik.

Badania monitoringowe (RFFIT/ELISA, TC) wykonywane w celu określenia efektywności doustnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie

1	2	3	4	5 = (4 x 8/100)
Województwo	Całkowita powierzchnia województwa – km ²	Powierzchnia objęta programem szczepień – km ²	Całkowita powierzchnia bytowania lisów wolno żyjących na terenie województwa, z której lisy powinny zostać odstrzelone i dostarczone do badań monitoringowych – km ²	Liczba lisów, które powinny zostać odstrzelone w ramach programu monitoringowego, w ciągu roku – 8 lisów/100 km ²
1	2	3	4	5 = (4 x 8/100)
dolnośląskie	19 947	16 045	16 045	1284
kujawsko-pomorskie	17 972	16 533	16 132	1291
lubelskie	25 122	22 441	22 441	1795
lubuskie	13 988	13 057	12 275	982
łódzkie	18 219	16 970	16 970	1358
małopolskie	15 183	15 183	15 183	1215
mazowieckie	35 558	32 069	32 069	2566
opolskie	9 412	8 000	8 000	640
podkarpackie	17 845	16 133	16 133	1291
podlaskie	20 187	19 175	16 754	1340
pomorskie	18 310	16 559	15 424	1234
śląskie	12 334	10 131	10 042	803
świętokrzyskie	11 710	10 500	10 500	840
warmińsko-mazurskie	24 173	21 483	21 483	1719
wielkopolskie	29 827	27 638	27 638	2211

zachodniopomorskie	22 892	20 000	16 018	1281
RAZEM	312 679	281 917	273 107	21 850

W przypadku wystąpienia sytuacji epizootycznej, o której mowa w § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie , liczba województw objętych szczepieniem może ulec zmniejszeniu, a w związku z tym zmniejszeniu może ulec liczba lisów, które powinny zostać odstrzelone w ramach monitoringu, oraz liczba badań diagnostycznych określona w ust. 7.1.1. programu.

4.4.7. Zastosowane szczepionki i programy szczepień

Stosowane szczepionki zgodne z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia Zwierząt (OIE), Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) oraz standardami Unii Europejskiej (Raport Komitetu Naukowego ds. Zdrowia Zwierząt i Ochrony Zwierząt przyjęty w dniu 23 października 2002 r.) dopuszczone zostały do stosowania w Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z odrębnymi przepisami krajowymi. Szczepionkami obecnie zarejestrowanymi w Rzeczypospolitej Polskiej są Fuchsoral (SAD B19) i Lysvulpen (SAD Bern). Jest dostępna także szczepionka Rabigen SAG2 (SAG2) zarejestrowana w Europejskiej Agencji Leków (EMA). Szczepionki używane w akcji szczepień są wybierane co roku w trybie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 907, z późn. zm.). Oferty na zakup szczepionki do wyłożenia są składane w każdym województwie, w którym przeprowadzane jest szczepienie. W celu kontroli jakości szczepionka jest poddawana badaniu w kierunku określenia miana wirusa wściekliczny w Krajowym Laboratorium Referencyjnym.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklicznie szczepionka jest rozrzucona z samolotu lub śmigłowca lub wykładana ręcznie dwa razy w ciągu roku kalendarzowego na obszarach lasów oraz we wszystkich

miejscach bytowania lisów wolno żyjących. Szczepionka może być podana raz w roku, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono przypadków wystąpienia wścieklizny w okresie dwóch kolejnych lat. Natomiast szczepień ochronnych nie przeprowadza się, jeżeli na terenie województwa nie stwierdzono wścieklizny w okresie trzech kolejnych lat.

Liczba dawek szczepionki zależy od stopnia zalesienia i ukształtowania terenu, populacji zwierząt dzikich oraz przyjętego sposobu podania szczepionki, ale nie powinna być mniejsza niż 20 dawek na 1 km².

Odległości między liniami przelotowymi, na których wykonywany jest zrzut szczepionki z samolotu, na obszarach o wysokim ryzyku wystąpienia wścieklizny wynoszą 500 m. Na pozostałym obszarze objętym szczepieniami odległości między liniami przelotowymi wynoszą 1000 m. Samoloty wyposażone są w system GPS i system rejestrujący zrzut szczepionki, aby umożliwić stwierdzenie, czy samoloty poruszają się zgodnie z wcześniej ustalonymi liniami oraz udokumentowanie, że na danej linii została wyłożona przewidziana liczba dawek szczepionki. W okresie dystrybucji szczepionki wojewódzki lekarz weterynarii codziennie otrzymuje dane dotyczące jej rzutu i sprawdza, czy zrzut szczepionki odbył się prawidłowo. Wyłożenie ręczne szczepionki odbywa się w miejscach bytowania lisów wolno żyjących na obszarach, na których nie jest możliwa dystrybucja szczepionki z samolotu. Dystrybucja szczepionki odbywa się w województwach. Szczepionka jest przechowywana i transportowana w warunkach określonych przez producenta.

Województwo	Rok stwierdzenia ostatniego przypadku wścieklizny u zwierząt innych niż nietoperze ^{a)}	Rok stwierdzenia ostatniego przypadku wścieklizny u nietoperzy ^{a)}
doñośląskie	2005	2006
kujawsko-pomorskie	2004	-
lubelskie	2013	2009

lubuskie	2005	-
łódzkie	2002	2005
małopolskie	2013	-
mazowieckie	2004	2012
opolskie	2007	2004
podkarpackie	2013	-
podlaskie	2012	2010
pomorskie	2008	2012
śląskie	2012	2006
świętokrzyskie	2007	-
warmińsko-mazurskie	2012	2012
wielkopolskie	2007	2010
zachodniopomorskie	2004	2010

a) Dane za okres od 1 stycznia 2002 r. do 28 lutego 2013 r.

W przypadku wystąpienia sytuacji epizootycznej, o której mowa w § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przeprowadzania ochronnych szczepień lisów wolno żyjących przeciwko wścieklźnie , liczba akcji szczepień w poszczególnych województwach oraz liczba województw objętych szczepieniem, określona w ust. 7.3.2. programu może ulec zmniejszeniu.

4.4.8. Informacje i ocena dotycząca środków bezpieczeństwa biologicznego (zarządzanie i infrastruktura) obowiązujących w zaangażowanych gospodarstwach

Nie dotyczy.

4.4.9. Środki w przypadku wyniku dodatniego

Zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2005 r. w sprawie zwalczania wścieklizny (Dz. U. Nr 13, poz. 103) w przypadku stwierdzenia choroby powiatowy lekarz weterynarii wyznacza ognisko choroby oraz obejmuje je nadzorem, niezwłocznie powiadamia państwowego powiatowego inspektora sanitarnego o wyznaczeniu ogniska choroby oraz wyznacza obszar zagrożony wokół ogniska choroby.

Powiatowy lekarz weterynarii podejmuje również pozostałe czynności, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 7 stycznia 2005 r. w sprawie zwalczania wścieklizny.

4.4.10. System odszkodowań dla właścicieli zwierząt poddanych ubojowi i zabitych

Nie dotyczy.

4.4.11. Kontrola wdrażania programu i sprawozdawczość

Zgodnie z art. 57 ust. 8 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii nadzoruje realizację programu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a w przypadku programu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej - informuje Komisję Europejską o postępach w jego realizacji zgodnie z przepisami Unii Europejskiej.

5. Korzyści programu

Celem programu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest spadek liczby przypadków wścieklizny u zwierząt dzikich.

Szacunkowe koszty programu zostaną dostosowane do wielkości wydatków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2014.

6. Dane epidemiologiczne dotyczące rozwoju choroby w ciągu ostatnich pięciu lat

6.1. Rozwój choroby:

6.1.1. Dane dotyczące stad

Nie dotyczy.

6.1.2. Dane dotyczące zwierząt

Nie dotyczy.

6.2. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

6.2.1. Dane rozwarstwione dotyczące badań w ramach nadzoru i badań laboratoryjnych

Rok: 2012

Region	Gatunek/kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 156	176
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	21 822	24
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	70	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	50	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	16 714	13 271
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	FAVN	73	39
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	21 976	19 141
Razem				61 861	

Rok: 2011

Region	Gatunek/kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 290	80
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	22 299	22
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	90	3
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	80	53
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	16 130	12 823
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	22 421	19 393
Razem				62 310	

Rok: 2010

Region	Gatunek/kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	980	102
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	23 178	15
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	98	1
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	112	72
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	16 319	13 855
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	22 486	20 047
Razem				63 173	

Rok: 2009

Region	Gatunek/kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	932	4
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	22 221	2
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	107	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	7	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	16 805	13 738
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	22 096	19 604
Razem				62 168	

Rok: 2008

Region	Gatunek/kategoria zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 474	19
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	19 819	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	117	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	10	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	14 744	11 984
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	19 788	17 060
Razem				55 952	

6.3. Dane dotyczące zakażenia

Nie dotyczy.

6.4. Dane dotyczące statusu stad pod koniec każdego roku

Nie dotyczy.

6.5. Dane dotyczące programów szczepień lub leczenia

Nie dotyczy.

6.6. Dane dotyczące dzikich zwierząt**6.6.1. Oszacowanie liczebności populacji dzikich zwierząt****Rok: 2012**

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	209 200
Razem			209 200

Rok: 2011

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	211 900
Razem			211 900

Rok: 2010

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	198 300
Razem			198 300

Rok: 2009

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	203 300
Razem			203 300

Rok: 2008

Region	Gatunek zwierząt	Metody szacowania	Szacunki liczebności populacji
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Statystyki myśliwskie, wskaźnik nocnego liczenia, liczenie lisich jam	209 500
Razem			209 500

6.6.2. Nadzór nad chorobami i inne badania w odniesieniu do dzikich zwierząt

Rok: 2012

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 156	176
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	21 822	24
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	70	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	50	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	16 714	13 271
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	FAVN	73	39
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	21 976	19 141
Razem				61 861	

Rok: 2011

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 290	80
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	22 299	22
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	90	3
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	80	53
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	16 130	12 823
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	22 421	19 393
Razem				62 310	

Rok: 2010

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	980	102
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	23 178	15
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	98	1
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	112	72
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	16 319	13 855
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	22 486	20 047
Razem				63 173	

Rok: 2009

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	932	4
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	22 221	2
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	107	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	7	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	16 805	13 738
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	22 096	19 604
Razem				62 168	

Rok: 2008

Region	Gatunki zwierząt	Rodzaj badania	Opis badania	Liczba przebadanych próbek	Liczba próbek z dodatnim wynikiem
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	1 474	19
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	19 819	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	MIT	117	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie mikrobiologiczne lub wirusologiczne	RTCIT	10	0
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Badanie serologiczne	RFFIT	14 744	11 984
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	Lisy wolno żyjące	Inne badanie	TC	19 788	17 060
Razem				55 952	

6.6.3. Dane dotyczące szczepień lub leczenia dzikich zwierząt

Rok: 2012   **Choroba: Wścieklizna**   **Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące**

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Program szczepienia lub leczenia		
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji	całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
dolnośląskie	15 958,00	319 160	1	319 160
kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2	662 400
lubelskie	22 441,00	1 145 280	2	1 145 280
lubuskie	13 054,00	522 160	2	522 160
łódzkie	16 970,00	678 800	2	678 800
małopolskie	15 183,00	910 980	2	910 980
mazowieckie	32 069,00	1 290 060	2	1 290 060
opolskie	8 000,00	320 000	2	320 000
podkarpackie	16 133,00	967 980	2	967 980
podlaskie	18 162,00	951 720	2	951 720
pomorskie	16 559,00	662 360	2	662 360
śląskie	10 130,50	447 220	2	447 220

świętokrzyskie	10 500,00	420 000	2	420 000
warmińsko-mazurskie	21 483,00	1 200 000	2	1 200 000
wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000
RAZEM	280 813,56	12 403 626		12 403 626

Rok: 2011**Choroba: Wścieklizna****Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące**

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Program szczepienia lub leczenia		
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji	całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
dolnośląskie	15 958,00	319 160	1	319 160
kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2	662 400
lubelskie	22 441,00	988 400	2	988 400
lubuskie	13 054,00	522 160	2	522 160
łódzkie	16 970,00	678 800	2	678 800
małopolskie	15 183,00	910 980	2	910 980

mazowieckie	32 069,00	1 282 760	2	1 282 760
opolskie	8 000,00	320 000	2	320 000
podkarpackie	16 133,00	756 420	2	756 420
podlaskie	18 162,00	748 440	2	748 440
pomorskie	16 559,00	662 360	2	662 360
śląskie	10 130,50	405 220	2	405 220
świętokrzyskie	10 500,00	567 000	2	567 000
warmińsko-mazurskie	21 483,00	990 000	2	990 000
wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000
RAZEM	280 813,56	11 719 606		11 719 606

Rok: 2010**Choroba: Wścieklizna****Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące**

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Program szczepienia lub leczenia	
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
dolnośląskie	15 958,00	319 160	1 319 160

kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2	662 400	662 400
lubelskie	22 441,00	899 150	2	899 150	899 150
lubuskie	13 054,00	522 160	2	522 160	522 160
łódzkie	16 970,00	678 800	2	678 800	678 800
małopolskie	15 183,00	726 840	2	726 840	726 840
mazowieckie	32 069,00	1 282 760	2	1 282 760	1 282 760
opolskie	8 000,00	320 000	2	320 000	320 000
podkarpackie	16 133,00	645 320	2	645 320	645 320
podlaskie	18 162,00	748 440	2	748 440	748 440
pomorskie	16 559,00	662 360	2	662 360	662 360
śląskie	10 130,50	405 220	2	405 220	405 220
świętokrzyskie	10 500,00	567 000	2	567 000	567 000
warmińsko-mazurskie	21 483,00	990 000	2	990 000	990 000
wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506	1 105 506
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000	800 000
RAZEM	280 813,56	11 335 116		11 335 116	11 335 116

Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące**Choroba: Wścieklizna****Rok: 2009**

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Program szczepienia lub leczenia		
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji	całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
dolnośląskie	15 958,00	638 320	2	638 320
kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2	662 400
lubelskie	22 441,00	950 400	2	950 400
lubuskie	13 054,00	522 160	2	522 160
łódzkie	16 970,00	678 800	2	678 800
małopolskie	15 190,00	607 600	2	607 600
mazowieckie	32 717,00	1 308 680	2	1 308 680
opolskie	8 000,00	320 000	2	320 000
podkarpackie	16 133,00	645 320	2	645 320
podlaskie	18 162,00	748 440	2	748 440
pomorskie	18 293,00	731 720	2	731 720
śląskie	10 130,50	405 220	2	405 220
świętokrzyskie	10 500,00	567 000	2	567 000

warmińsko-mazurskie	21 483,00	990 000	2	990 000
wielkopolskie	27 637,66	1 105 506	2	1 105 506
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000
RAZEM	283 202,56	11 681 566		11 681 566

Rok: 2008   **Choroba: Wścieklizna**   **Gatunek zwierząt: Lisy wolno żyjące**

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Program szczepienia lub leczenia	
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która zostanie wyłożona lub podana	liczba akcji całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego, która została wyłożona lub podana
dolnośląskie	15 958,00	638 320	2 638 320
kujawsko-pomorskie	16 533,40	662 400	2 662 400
lubelskie	22 441,00	897 640	2 897 640
lubuskie	13 054,00	522 160	2 522 160
łódzkie	16 970,00	678 800	2 678 800
małopolskie	15 190,00	607 600	2 607 600
mazowieckie	32 717,00	1 308 680	2 1 308 680

opolskie	8 000,00	320 000	2	320 000	2	320 000
podkarpackie	16 133,00	727 920	2	727 920	2	727 920
podlaskie	18 162,00	748 440	2	748 440	2	748 440
pomorskie	18 293,00	731 720	2	731 720	2	731 720
śląskie	10 130,50	405 220	2	405 220	2	405 220
świętokrzyskie	10 500,00	567 000	2	567 000	2	567 000
warmińsko-mazurskie	21 483,00	991 300	2	991 300	2	991 300
wielkopolskie	27 637,66	1 106 353	2	1 106 353	2	1 106 353
zachodniopomorskie	20 000,00	800 000	2	800 000	2	800 000
RAZEM	283 202,56	11 713 553		11 713 553		11 713 553

7. Założenia programu

7.1. Założenia związane z badaniami

7.1.1. Założenia w zakresie badań diagnostycznych

Region	Rodzaj badania	Populacja docelowa	Rodzaj próbki	Cel	Liczba planowanych badań
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	FAT – badanie w kierunku wścieklizny w ramach monitoringu	lisy wolno żyjące	mózg	monitoring akcji	21 850

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	RFFIT/ELISA	lisy wolno żyjące	surowica	monitoring akcji	21 850
Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	TC	lisy wolno żyjące	żuchwa	monitoring akcji	21 850
RAZEM					65 550

7.1.2. Założenia w zakresie badania stad i zwierząt

7.1.2.1. Założenia w zakresie badania stad

Nie będą prowadzone.

7.1.2.2. Założenia w zakresie badań zwierząt

Nie będą prowadzone.

7.2. Założenia w zakresie kwalifikacji stad i zwierząt

Nie będą prowadzone.

7.3. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

7.3.1. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia

Nie będą prowadzone.

7.3.2. Założenia w zakresie szczepień lub leczenia dzikich zwierząt

Region (województwo)	Powierzchnia (km ²)	Cele programu szczepienia lub leczenia		
		liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego planowana do wyłożenia lub podania w ramach akcji	planowana liczba akcji	całkowita liczba dawek szczepionki lub produktu leczniczego planowana do wyłożenia lub podania
dolnośląskie	16 045	320 900	2	641 800
kujawsko-pomorskie	16 533	330 660	2	661 320
lubelskie	22 441	448 820	2	897 640
lubuskie	13 057	261 140	2	522 280
łódzkie	16 970	339 400	2	678 800
małopolskie	15 183	303 660	2	607 320
mazowieckie	32 069	641 380	2	1 282 760
opolskie	8 000	160 000	2	320 000
podkarpackie	16 133	322 660	2	645 320
podlaskie	19 175	383 500	2	767 000
pomorskie	16 559	331 180	2	662 360
śląskie	10 131	202 620	2	405 240
świętokrzyskie	10 500	210 000	2	420 000

warmińsko-mazurskie	21 483	429 660	2	859 320
wielkopolskie	27 638	552 760	2	1 105 520
zachodniopomorskie	20 000	400 000	2	800 000
Razem		5 638 340		11 276 680

8. Szacunkowa analiza kosztów programu¹⁾

Przeznaczenie kosztów	Wyszczególnienie	Jednostka	Ilość jednostek	Koszt jednostkowy w zł	Kwota całkowita w zł ³⁾	Koszt jednostkowy w euro ²⁾	Kwota całkowita w euro ²⁾	Wniosek o dofinansowanie z funduszy Unii (tak/nie)
1. Badania laboratoryjne – w 2014 r.								
Koszt pobierania próbek	Dzikię zwierzęta	Indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	23 006	48,56	1 117 171,36	12,14	279 292,84	tak
Koszt analizy	Test: immunofluorescencja odcisków mózgowych - badanie przy wystąpieniu podejrzenia wścieklizny	Indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	1 156	53,64	62 007,84	13,41	15 501,96	tak
Koszt analizy	Test: immunofluorescencja odcisków mózgowych - badanie w ramach monitoringu	Indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	21 850	38,72	846 032,00	9,68	211 508	tak
Koszt analizy	Test: RFFIT/ELISA	Indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	21 850	64,85	1 416 972,50	16,21	354 188,50	tak

Koszt analizy	Test: TC	Indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	21 850	7,05	154 042,50	1,76	38 456	tak
Koszt analizy	Test: izolacji wirusa na myszach	Indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	70	146,56	10 259,20	36,64	2 564,8	tak
Koszt analizy	Test: RTCT	Indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	50	238,71	11 935,50	59,68	2 984	tak
Koszt analizy	Test: sekwencjonowanie wirusa (różnicowanie szczepów wirusa wściekliczyny)	Indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	200	150,41	30 082,00	37,60	7 520	tak
Koszt analizy	Test: mianowanie żywej szczepionki	Indywidualna próbka/badanie zwierzęcia	68	342,28	23 275,04	85,57	5 818,76	tak
2. Szczepienie - w 2014 r.								
		Dawka	11 276 680	2,36	26 612 964,80	0,59	6 653 241,20	

Koszty materiałów	Materiały weterynaryjne i informacyjne	Sztuka	143 277	0,32	45 848,64	0,08	11 462,16	nie
RAZEM								
					48 483 202,84			
					12 177 418,08			

1) Wszystkie wartości są podane bez VAT.

2) Wycieszenie kosztów według kursu 1 euro = 4,0 zł (zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw).

3) Szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków zaplanowanych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2014.

Załącznik nr 1
I - IV 2007

Okres sprawozdawczy(kwartał/rok):

Kraj: Rzeczpospolita Polska (POL)

Obszar	Przypadki wścieklizny						Zwierzęta wolno żyjące																	
	Zwierzęta domowe																							
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdomy pies	inne	lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięszerne	dzik	sarna	jeleń	daniel	inne	nietoperz	
Województwo																								
dolnośląskie																								
kujawsko-pomorskie																								
lubelskie										6	2					1								
lubuskie																								
łódzkie																								
małopolskie																								
mazowieckie																								
opolskie										1														
podkarpackie		1								12														
podlaskie	1		1							9	1													1
pomorskie																								2
śląskie																								
świętokrzyskie										1														
warmińsko-mazurskie		2	5							7	4													
wielkopolskie	2	3								6					1	1								
zachodniopomorskie																								
Razem	3	6	6							42	7			1	1	1								3

15
55
70

Zwierzęta domowe

Zwierzęta wolno żyjące

RAZEM

Załącznik nr 2
I - IV 2008

Okres sprawozdawczy(kwartał/rok):

Rzeczpospolita Polska (POL)

Przypadki wścieklizny Kraj:

Obszar	Przypadki wścieklizny											Zwierzęta wolno żyjące												
	Zwierzęta domowe																							
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdomy pies	inne	lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jeleń	daniel	inne	nietoperz	
Województwo																								
dolnośląskie																								
kujawsko-pomorskie																								
lubelskie	1									6														
lubuskie																								
łódzkie																								
małopolskie																								
mazowieckie																								
opolskie																								
podkarpackie	1									8														
podlaskie			1							3	1													
pomorskie										1														3
śląskie																								
świętokrzyskie																								
warmińsko-mazurskie			2							1	1													
wielkopolskie																								
zachodniopomorskie																								
Razem	1	1	3							19	2													3

Zwierzęta domowe	5
Zwierzęta wolno żyjące	24
RAZEM	29

Przypadki wścieklizny	Kraj:	Rzeczpospolita Polska (POL)	Okres sprawozdawczy(kwartał/rok):	Załącznik nr 3	
				I - IV	2009

Obszar	Przypadki wścieklizny										Zwierzęta wolno żyjące														
	Zwierzęta domowe																								
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdolny pies	inne		lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jelen	daniel	inne	niełoperz	
Województwo																									
dolnośląskie																									
kujawsko-pomorskie																									
lubelskie											3														1
lubuskie																									
łódzkie																									
małopolskie																									
mazowieckie																									
opolskie																									
podkarpackie																									
podlaskie																									
pomorskie																									
śląskie																									
świętokrzyskie																									
warmińsko-mazurskie																									
wielkopolskie																									
zachodniopomorskie																									
Razem											6														2

Zwierzęta domowe	0
Zwierzęta wolno żyjące	8
RAZEM	8

Załącznik nr 4

Okres sprawozdawczy (kwartał/rok):

Rzeczpospolita Polska (POL)

Kraj: Przepadki wścieklizny

I - IV 2010

Obszar	Przypadki wścieklizny																							
	Zwierzęta domowe					Zwierzęta wolno żyjące																		
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdomy pies	inne	lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jeleń	daniel	inne	niełoperz	
Województwo																								
dolnośląskie																								
kujawsko-pomorskie																								
lubelskie	1	1								9	1													
lubuskie																								
łódzkie																								
małopolskie	5	6	4	1	2			1		94				1	3			1						1
mazowieckie																								
opolskie																								
podkarpackie																								
podlaskie										13														
pomorskie										1														2
śląskie																								
świętokrzyskie																								
warmińsko-mazurskie																								1
wielkopolskie																								1
zachodniopomorskie																								1
Razem	6	8	4	1	2			1		117	1			1	3									6

Zwierzęta domowe	22
Zwierzęta wolno żyjące	129
RAZEM	151

Zwierzęta domowe
Zwierzęta wolno żyjące
RAZEM

Załącznik nr 5
I - IV 2011

Okres sprawozdawczy(kwartał/rok):

Rzeczpospolita Polska (POL)

Przypadki wścieklizny Kraj:

Obszar	Przypadki wścieklizny										Zwierzęta wolno żyjące													
	Zwierzęta domowe																							
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdomy pies	inne	lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jeleń	daniel	inne	nietoperz	
Województwo																								
dolnośląskie																								
kujawsko-pomorskie																								
lubelskie										12														
lubuskie																								
łódzkie																								
małopolskie	2	7	3					1		38				1	6						1	1		1
mazowieckie																								
opolskie																								
podkarpackie	6	1	2							46	1			2	3			2						
podlaskie		2	8				1			2			1											1
pomorskie																								
śląskie										1														
świętokrzyskie																								
warmińsko-mazurskie			1							4	1													2
wielkopolskie																								
zachodniopomorskie																								
Razem	8	10	14				1	1		103	2		4	9				2			1	1		4

Zwierzęta domowe	34
Zwierzęta wolno żyjące	126
RAZEM	160

Załącznik nr 6
I - IV 2012

Okres sprawozdawczy(kwartał/rok):

Rzeczpospolita Polska (POL)

Przypadki wścieklizny Kraj:

Obszar	Przypadki wścieklizny										Zwierzęta wolno żyjące														
	Zwierzęta domowe																								
	pies	kot	bydło	koń	owca	koza	świnia	bezdolny pies	inne		lis	jenot	szop	wilk	borsuk	kuna	inne łasicowate	inne mięsożerne	dzik	sarna	jeleń	daniel	inne	nietoperz	
Województwo																									
dolnośląskie																									
kujawsko-pomorskie											4														
lubelskie																									
lubuskie																									
łódzkie											21														
małopolskie	1	1			1																				
mazowieckie																									1
opolskie																									
podkarpackie	10	11	8								170			2	10	1			1						
podlaskie	1	2	2								4	2													
pomorskie																									1
śląskie	1																								
świętokrzyskie																									
warmińsko-mazurskie											1														1
wielkopolskie																									
zachodniopomorskie																									
Razem	13	14	10		1						200	2		2	10	1				1					3

38
219
257

Zwierzęta domowe

Zwierzęta wolno żyjące

RAZEM

PROGRAM MAJĄCY NA CELU WYKRYCIE WYSTĘPOWANIA ZAKAŻEŃ WIRUSAMI
WYWOŁUJĄCYMI GRYPE PTAKÓW (*AVIAN INFLUENZA*)

1. Identyfikacja programu

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: grypa ptaków (*Avian influenza*) u drobiu i ptaków dzikich

Okres realizacji programu: 2014–2016 r.

2. Realizacja programu u drobiu

2.1.1. Organ centralny odpowiedzialny za nadzór nad wdrażaniem programu

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programu są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii, powiatowi lekarze weterynarii.

Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii oraz 305 powiatowych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2010 r. Nr 112, poz. 744, z późn. zm.).

Organy Inspekcji Weterynaryjnej przy wykonywaniu swoich zadań współdziałają z organami Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Farmaceutycznej, Inspekcji Handlowej, Inspekcji Transportu Drogowego, Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz z organami administracji samorządowej.

Krajowe laboratorium referencyjne w zakresie badań określonych programem określa rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 256).

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342, z późn. zm.). Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację. W województwie nadzór nad realizacją programu sprawuje wojewódzki lekarz weterynarii.

Bezpośredni nadzór nad realizacją programu w powiecie sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonywanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

2.1.2. System rejestracji gospodarstw

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce prowadzenia przez podmiot działalności nadzorowanej, wydając decyzję administracyjną o spełnieniu wymagań weterynaryjnych, nadaje weterynaryjny numer identyfikacyjny podmiotowi lub poszczególnym obiektom budowlanym lub miejscom, w których ta działalność ma być prowadzona, lub osobom wykonującym określone czynności w ramach tej działalności.

Podmioty prowadzące działalność nadzorowaną są obowiązane do poinformowania powiatowego lekarza weterynarii o zaprzestaniu prowadzenia określonego rodzaju działalności nadzorowanej, a także o każdej zmianie stanu prawnego lub faktycznego związanego z prowadzeniem tej działalności, w zakresie dotyczącym wymagań weterynaryjnych. Informacja taka powinna zostać przekazana w formie pisemnej w terminie siedmiu dni od dnia zaistnienia takiego zdarzenia.

Podmioty prowadzące działalność podlegającą nadzorowi organów Inspekcji Weterynaryjnej obowiązane są zapewnić spełnienie następujących wymagań weterynaryjnych: lokalizacyjnych, zdrowotnych, higienicznych, sanitarnych, organizacyjnych, technicznych lub technologicznych zabezpieczających przed zagrożeniem epizootycznym, epidemicznym lub zapewniające właściwą jakość produktów.

Zgodnie z art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestr podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną.

Wzór rejestru jest określony w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, Głównemu Lekarzowi Weterynarii dane zawarte w rejestrze, a także informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego ujawnionego w tym rejestrze.

2.1.3. Projekt nadzoru oparty na ocenie ryzyka lub nadzoru opartego na pobieraniu próbek reprezentatywnych

Pobieranie próbek i badania serologiczne w gospodarstwach utrzymujących drób przeprowadza się w celu wykrycia przeciwciał na obecność wirusa grypy ptaków, zgodnie z dyrektywą Rady 2005/94/WE z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie wspólnotowych środków zwalczania grypy ptaków i uchylającą dyrektywę 92/40/EWG (Dz. Urz. UE L 10 z 14.01.2006, str. 16). Czynny nadzór uzupełnia systemy wczesnego wykrywania ustanowione na mocy decyzji Komisji 2005/734/WE z dnia 19 października 2005r. ustanawiającej środki bezpieczeństwa biologicznego w celu zmniejszenia ryzyka przeniesienia wysoce zjadliwej grypy ptaków spowodowanej przez wirus grypy A podtyp H5N1 z ptaków dziko żyjących na drób i inne ptaki żyjące w niewoli oraz przewidującej system wczesnego wykrywania na obszarach szczególnego ryzyka (Dz. Urz. UE L 274 z 20.10.2005, str. 105) oraz II rozdziału podręcznika diagnostycznego dotyczącego grypy ptaków, zatwierdzonego decyzją Komisji 2006/437/WE z dnia 4 sierpnia 2006 r. zatwierdzającą podręcznik diagnostyczny dotyczący grypy ptaków, przewidziany w dyrektywie Rady 2005/94/WE (Dz. Urz. UE L 237 z 31.08.2006, str. 1).

Na całym terenie Rzeczypospolitej Polskiej jest przeprowadzane warstwowanie próbek do badań serologicznych na obecność wirusa grypy ptaków, tak aby próbki można było uznać za reprezentatywne dla całego państwa.

2.1.3.1. Opis przeważających populacji drobiu oraz rodzajów produkcyjnych drobiu

W związku z tym, iż na całym terytorium Polski zagęszczenie gospodarstw utrzymujących drób różnych gatunków i kategorii produkcyjnych jest znaczne, program realizowany jest na całym terytorium kraju. Wyjątek stanowią jedynie gospodarstwa utrzymujące kaczki reprodukcyjne oraz indyki reprodukcyjne, których liczba jest zróżnicowana w zależności od województwa i stosunkowo niewielka w porównaniu z innymi gatunkami drobiu.

2.2. Populacje docelowe

W ramach realizacji programu zostaną pobrane próbki od następujących gatunków i kategorii produkcyjnych drobiu:

- 1) kury nioski;
- 2) kury nioski chowane na wolnym wybiegu;
- 3) kury reprodukcyjne;
- 4) indyki reprodukcyjne;
- 5) kaczki reprodukcyjne;
- 6) gęsi reprodukcyjne;
- 7) indyki rzeźne;
- 8) kaczki rzeźne;
- 9) gęsi rzeźne;
- 10) ptactwo łowne utrzymywane w warunkach fermowych (np. bażanty, kuropatwy);
- 11) ptaki bezgrzebieniowe (strusie).

2.2.1. Liczba gospodarstw, z wyjątkiem gospodarstw utrzymujących kaczki, gęsi i kaczki krzyżówki, w których pobiera się próbki

Tabela 1

Gospodarstwa utrzymujące kury reprodukcyjne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	21	3	10	60	HI (H5/H7)
PL12	125	16	10	320	HI (H5/H7)
PL21	8	1	10	20	HI (H5/H7)
PL22	42	5	10	100	HI (H5/H7)
PL31	13	2	10	40	HI (H5/H7)
PL32	7	1	10	20	HI (H5/H7)
PL33	8	1	10	20	HI (H5/H7)
PL34	27	3	10	60	HI (H5/H7)
PL41	63	7	10	140	HI (H5/H7)
PL42	67	7	10	140	HI (H5/H7)
PL43	8	1	10	20	HI (H5/H7)

PL51	30	4	10	80	HI (H5/H7)
PL52	10	2	10	40	HI (H5/H7)
PL61	29	3	10	60	HI (H5/H7)
PL62	8	1	10	20	HI (H5/H7)
PL63	22	3	10	60	HI (H5/H7)
SUMA	488	60		1200	

Tabela 2

Gospodarstwa utrzymujące kury nioski

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	43	5	10	100	HI (H5/H7)
PL12	162	15	10	300	HI (H5/H7)
PL21	24	2	10	40	HI (H5/H7)
PL22	82	7	10	140	HI (H5/H7)
PL31	23	2	10	40	HI (H5/H7)
PL32	22	2	10	40	HI (H5/H7)
PL33	8	1	10	20	HI (H5/H7)
PL34	14	2	10	40	HI (H5/H7)
PL41	61	6	10	120	HI (H5/H7)
PL42	18	2	10	40	HI (H5/H7)
PL43	28	2	10	40	HI (H5/H7)
PL51	61	6	10	120	HI (H5/H7)
PL52	14	2	10	40	HI (H5/H7)
PL61	22	2	10	40	HI (H5/H7)
PL62	11	2	10	40	HI (H5/H7)
PL63	29	2	10	40	HI (H5/H7)
SUMA	622	60		1200	

Tabela 3

Gospodarstwa utrzymujące kury nioski chowane na wolnym wybiegu

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	17	10	10	200	HI (H5/H7)
PL12	12	7	10	140	HI (H5/H7)
PL21	5	3	10	60	HI (H5/H7)
PL22	5	3	10	60	HI (H5/H7)
PL31	4	2	10	40	HI (H5/H7)
PL32	1	1	10	20	HI (H5/H7)
PL33	5	3	10	60	HI (H5/H7)
PL34	1	1	10	20	HI (H5/H7)
PL41	5	3	10	60	HI (H5/H7)
PL42	4	2	10	40	HI (H5/H7)
PL43	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL51	14	9	10	180	HI (H5/H7)
PL52	3	1	10	20	HI (H5/H7)
PL61	4	2	10	40	HI (H5/H7)
PL62	2	1	10	20	HI (H5/H7)
PL63	7	5	10	100	HI (H5/H7)
SUMA	89	53		1060	

Tabela 4

Gospodarstwa utrzymujące indyki rzeźne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	8	2	10	40	HI (H5/H7)
PL12	16	4	10	80	HI (H5/H7)
PL21	4	1	10	20	HI (H5/H7)
PL22	4	1	10	20	HI (H5/H7)
PL31	11	4	10	80	HI (H5/H7)
PL32	4	1	10	20	HI (H5/H7)
PL33	2	1	10	20	HI (H5/H7)
PL34	6	2	10	40	HI (H5/H7)
PL41	29	6	10	120	HI (H5/H7)
PL42	8	2	10	40	HI (H5/H7)
PL43	27	6	10	120	HI (H5/H7)
PL51	11	4	10	80	HI (H5/H7)
PL52	4	1	10	20	HI (H5/H7)
PL61	11	4	10	80	HI (H5/H7)
PL62	72	13	10	260	HI (H5/H7)
PL63	2	1	10	20	HI (H5/H7)
SUMA	219	53		1060	

Tabela 5
Gospodarstwa utrzymujące indyki reprodukcyjne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL12	1	1	10	20	HI (H5/H7)
PL21	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL22	1	1	10	20	HI (H5/H7)
PL31	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL32	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL33	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL34	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL41	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL42	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL43	1	1	10	20	HI (H5/H7)
PL51	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL52	1	1	10	20	HI (H5/H7)
PL61	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL62	9	9	10	180	HI (H5/H7)
PL63	0	0	10	0	HI (H5/H7)
SUMA	13	13		260	

Tabela 6

Gospodarstwa utrzymujące strusie

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	5	3	5	30	HI (H5/H7)
PL12	10	6	5	60	HI (H5/H7)
PL21	1	1	5	10	HI (H5/H7)
PL22	8	4	5	40	HI (H5/H7)
PL31	1	1	5	10	HI (H5/H7)
PL32	0	0	5	0	HI (H5/H7)
PL33	1	1	5	10	HI (H5/H7)
PL34	8	4	5	40	HI (H5/H7)
PL41	5	3	5	30	HI (H5/H7)
PL42	5	3	5	30	HI (H5/H7)
PL43	9	5	5	50	HI (H5/H7)
PL51	7	3	5	30	HI (H5/H7)
PL52	2	1	5	10	HI (H5/H7)
PL61	9	5	5	50	HI (H5/H7)
PL62	3	1	5	10	HI (H5/H7)
PL63	2	1	5	10	HI (H5/H7)
SUMA	76	42		420	

Tabela 7

Gospodarstwa utrzymujące ptaki łowne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
-------------------	-------------------------------	---	--	--	--------------------------------

PL11	16	10	10	200	HI (H5/H7)
PL12	12	7	10	140	HI (H5/H7)
PL21	1	1	10	20	HI (H5/H7)
PL22	5	3	10	60	HI (H5/H7)
PL31	10	5	10	100	HI (H5/H7)
PL32	0	0	10	0	HI (H5/H7)
PL33	7	3	10	60	HI (H5/H7)
PL34	1	1	10	20	HI (H5/H7)
PL41	10	5	10	100	HI (H5/H7)
PL42	2	1	10	20	HI (H5/H7)
PL43	13	6	10	120	HI (H5/H7)
PL51	2	1	10	20	HI (H5/H7)
PL52	4	2	10	40	HI (H5/H7)
PL61	10	6	10	120	HI (H5/H7)
PL62	2	1	10	20	HI (H5/H7)
PL63	2	1	10	20	HI (H5/H7)
SUMA	97	53		1060	

Ogólna liczba (drób)	1604	334		6260	

* kod NUTS(2) – ang. Nomenclature of Units for Territorial Statistics - standard geokodowania przyjęty w Unii Europejskiej na potrzeby identyfikowania statystycznych jednostek terytorialnych, gdzie poszczególne kody oznaczają odpowiednio: PL51-woj. dolnośląskie, PL61-woj. kujawsko-pomorskie, PL31-woj. lubelskie, PL43-woj. lubuskie, PL11-woj. łódzkie, PL21-woj. małopolskie, PL12-woj. mazowieckie, PL52-woj. opolskie, PL32-woj. podkarpackie, PL34-woj. podlaskie, PL63-woj. pomorskie, PL22-woj. śląskie, PL33-woj. świętokrzyskie, PL62-woj. warmińsko-mazurskie, PL41-woj. wielkopolskie, PL42-woj. zachodniopomorskie.

(b) Położenie gospodarstwa pochodzenia. Jeżeli nie można użyć kodu NUTS(2), należy określić położenie w stopniach długości i szerokości geograficznej.

(c) Łączna liczba gospodarstw jednej kategorii drobiu w danym regionie NUTS(2).

2.2.2. Liczba gospodarstw utrzymujących kaczki, gęsi i kaczki krzyżówki, w których pobiera się próbki

Tabela 8

Gospodarstwa utrzymujące kaczki rzeźne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	54	10	20	400	HI (H5/H7)
PL12	12	5	20	200	HI (H5/H7)
PL21	1	1	20	40	HI (H5/H7)
PL22	10	3	20	120	HI (H5/H7)
PL31	61	10	20	400	HI (H5/H7)
PL32	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL33	5	1	20	40	HI (H5/H7)
PL34	2	1	20	40	HI (H5/H7)
PL41	156	34	20	1360	HI (H5/H7)
PL42	2	1	20	40	HI (H5/H7)
PL43	8	3	20	120	HI (H5/H7)
PL51	13	5	20	200	HI (H5/H7)
PL52	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL61	13	5	20	200	HI (H5/H7)
PL62	1	1	20	40	HI (H5/H7)
PL63	0	0	20	0	HI (H5/H7)
SUMA	338	80		3200	

Tabela 9

Gospodarstwa utrzymujące kaczki reprodukcyjne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	1	1	20	40	HI (H5/H7)
PL12	8	8	20	320	HI (H5/H7)
PL21	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL22	1	1	20	40	HI (H5/H7)
PL31	5	5	20	200	HI (H5/H7)
PL32	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL33	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL34	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL41	16	16	20	640	HI (H5/H7)
PL42	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL43	1	1	20	40	HI (H5/H7)
PL51	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL52	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL61	3	3	20	120	HI (H5/H7)
PL62	3	3	20	120	HI (H5/H7)
PL63	1	1	20	40	HI (H5/H7)
SUMA	39	39		1560	

Tabela 10

Gospodarstwa utrzymujące gęsi rzeźne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	153	14	20	560	HI (H5/H7)
PL12	99	10	20	400	HI (H5/H7)
PL21	3	1	20	40	HI (H5/H7)
PL22	13	1	20	40	HI (H5/H7)
PL31	146	14	20	560	HI (H5/H7)
PL32	29	3	20	120	HI (H5/H7)
PL33	55	7	20	280	HI (H5/H7)
PL34	50	7	20	280	HI (H5/H7)
PL41	287	20	20	800	HI (H5/H7)
PL42	16	1	20	40	HI (H5/H7)
PL43	25	3	20	120	HI (H5/H7)
PL51	10	1	20	40	HI (H5/H7)
PL52	6	1	20	40	HI (H5/H7)
PL61	37	3	20	120	HI (H5/H7)
PL62	53	3	20	120	HI (H5/H7)
PL63	12	1	20	40	HI (H5/H7)
SUMA	994	90		3600	

Tabela 11

Gospodarstwa utrzymujące gęsi reprodukcyjne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	22	8	20	320	HI (H5/H7)
PL12	5	2	20	80	HI (H5/H7)
PL21	9	6	20	240	HI (H5/H7)
PL22	2	1	20	40	HI (H5/H7)
PL31	27	8	20	320	HI (H5/H7)
PL32	1	1	20	40	HI (H5/H7)
PL33	0	0	20	0	HI (H5/H7)
PL34	12	5	20	200	HI (H5/H7)
PL41	61	20	20	800	HI (H5/H7)
PL42	3	1	20	40	HI (H5/H7)
PL43	5	2	20	80	HI (H5/H7)
PL51	5	2	20	80	HI (H5/H7)
PL52	1	1	20	40	HI (H5/H7)
PL61	41	10	20	400	HI (H5/H7)
PL62	21	8	20	320	HI (H5/H7)
PL63	15	5	20	200	HI (H5/H7)
SUMA	230	80		3200	

Ogólna liczba (kaczki + gęsi)	1601	289		11560	
--------------------------------------	-------------	------------	--	--------------	--

Ogólna liczba (drób+ kaczki /gęsi)	3205	623		17820	
---	-------------	------------	--	--------------	--

* kod NUTS(2) – ang. Nomenclature of Units for Territorial Statistics - standard geokodowania przyjęty w Unii Europejskiej na potrzeby identyfikowania statystycznych jednostek terytorialnych, gdzie poszczególne kody oznaczają odpowiednio: PL51-woj. dolnośląskie, PL61-woj. kujawsko-pomorskie, PL31-woj. lubelskie, PL43-woj. lubuskie, PL11-woj. łódzkie, PL21-woj. małopolskie, PL12-woj. mazowieckie, PL52-woj. opolskie, PL32- woj. podkarpackie, PL34-woj. podlaskie, PL63-woj. pomorskie, PL22-woj. śląskie, PL33-woj. świętokrzyskie, PL62-woj. warmińsko-mazurskie, PL41- woj. wielkopolskie, PL42-woj. zachodniopomorskie.

(b) Położenie gospodarstwa pochodzenia. Jeżeli nie można użyć kodu NUTS(2), należy określić położenie w stopniach długości i szerokości geograficznej.

(c) Łączna liczba gospodarstw jednej kategorii drobiu w danym regionie NUTS(2).

2.3. Procedury pobierania próbek, okres pobierania oraz częstotliwość badań

Okres pobierania próbek do badań serologicznych w gospodarstwie jest zbieżny z okresem produkcji sezonowej dla każdej kategorii produkcyjnej drobiu, a pobieranie próbek można przeprowadzić również w rzeźni. W celu zwiększenia skuteczności oraz unikania niepotrzebnej obecności osób trzecich na terenie gospodarstwa, pobieranie próbek odbywa się w miarę możliwości jednocześnie z pobieraniem próbek do innych celów, w szczególności w ramach programów kontroli zakażeń bakteriami *Salmonella*.

Badanie metodą wirusologiczną na obecność wirusa grypy ptaków stosowane jest wyłącznie w przypadku uzyskania dodatnich wyników badań serologicznych.

Pobieranie próbek w gospodarstwach odbywa się od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia roku realizacji programu.

2.4. Badania laboratoryjne

Badanie próbek odbywa się w Laboratorium Zakładu Chorób Drobiu w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach, które jest krajowym laboratorium referencyjnym, o którym mowa w art. 33 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu

sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regulami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

Powyższe laboratorium zostało wyznaczone jako krajowe laboratorium referencyjne dla grypy ptaków na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 kwietnia 2012 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych.

Badania laboratoryjne przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym ustanawiającym procedury diagnostyczne służące do potwierdzenia oraz rozpoznawania różnicowego grypy ptaków.

Wszystkie dodatnie wyniki badań serologicznych są potwierdzane w Krajowym Laboratorium Referencyjnym ds. Grypy Ptaków w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach metodą hamowania hemaglutynacji, z użyciem wyznaczonych szczepów dostarczonych przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne ds. Grypy Ptaków:

a) dla podtypu H5:

- wstępne badanie przy użyciu szczepu teal/England/7894/06 (H5N3);
- badanie wszystkich próbek dodatnich przy użyciu szczepu chicken/Scotland/59 (H5N1) celem wyeliminowania przeciwciał reagujących krzyżowo z N3.

b) dla podtypu H7:

- wstępne badanie przy użyciu szczepu Turkey/England/647/77 (H7N7);
- badanie wszystkich próbek dodatnich przy użyciu szczepu African starling/983/79 (H7N1) celem wyeliminowania przeciwciał reagujących krzyżowo z N7.

Następstwem wszystkich dodatnich wyników badań serologicznych jest dochodzenie epidemiologiczne w gospodarstwie oraz ponowne pobranie próbek do badań wirusologicznych w celu określenia, czy w danym gospodarstwie występuje aktywne zakażenie wirusem grypy ptaków.

Wszystkie izolaty wirusa grypy ptaków przekazuje się do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Grypy Ptaków zgodnie z prawem Unii Europejskiej oraz do krajowych laboratoriów referencyjnych zgodnie z zasadami określonymi w załączniku VIII do dyrektywy Rady 2005/94/WE w sprawie wspólnotowych środków zwalczania grypy ptaków i uchylającej dyrektywę 92/40/EWG, jeżeli nie ma

zastosowania odstępstwo przewidziane w rozdziale V ust. 4 lit. d podręcznika diagnostycznego. Wirusy podtypu H5/H7 zostają niezwłocznie przesłane do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Grypy Ptaków i poddane standardowym badaniom klasyfikującym (sekwencjonowanie nukleotydów/IVPI) zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.

3. Realizacja programu u dzikiego ptactwa

3.1.1. Organ centralny odpowiedzialny za nadzór nad wdrażaniem programu oraz współpracą z epidemiologami, ornitologami, myśliwymi.

Na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej właściwą władzą wykonawczą w zakresie realizacji programu są organy Inspekcji Weterynaryjnej, tj. Główny Lekarz Weterynarii, wojewódzcy lekarze weterynarii, powiatowi lekarze weterynarii. Obecnie funkcjonuje 16 wojewódzkich inspektoratów weterynarii oraz 305 powiatowych inspektoratów weterynarii.

Struktura oraz kompetencje organów Inspekcji Weterynaryjnej zostały określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej.

Zgodnie z art. 57 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii jest odpowiedzialny za opracowanie programu, a następnie nadzoruje jego realizację. Na poziomie województwa nadzór nad realizacją programu spoczywa na wojewódzkim lekarzu weterynarii. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu na poziomie powiatu sprawuje powiatowy lekarz weterynarii, który jest również odpowiedzialny za wykonywanie wszelkich czynności urzędowych w ramach programu.

Pobieranie próbek do badań jest organizowane i nadzorowane przez Inspekcję Weterynaryjną.

Do celów realizacji programu, pomocy w określaniu gatunków i optymalizacji pobierania próbek, stosownie do sytuacji krajowej, zapewnia się ścisłą współpracę organów Inspekcji Weterynaryjnej z epidemiologami, ornitologami i właściwym organem ds. ochrony przyrody.

3.1.2. Obszary geograficzne i administracyjne, na których program zostanie wdrożony

Nadzór oparty na ryzyku jest wdrażany przez prowadzenie badań laboratoryjnych przeprowadzanych u konającego dzikiego ptactwa oraz padłych ptaków, jako system nadzoru biernego na terytorium całego kraju.

W szczególności nadzorem tym objęte jest dzikie ptactwo, zwłaszcza migrujące dzikie ptactwo wodne, które objęte jest wyższym ryzykiem zakażenia i przeniesienia wirusa HPAI podtypu H5N1 tzw. „gatunki docelowe”.

Nadzorem objęte są obszary w pobliżu morza, jezior i dróg wodnych, na których znaleziono padłe ptaki, zwłaszcza jeżeli obszary te znajdują się w pobliżu gospodarstw.

Jeżeli wymaga tego sytuacja epidemiologiczna w odniesieniu do wirusa HPAI podtypu H5N1, nadzór jest uzupełniany przez działania uświadamiające oraz aktywne poszukiwanie i monitorowanie dzikiego ptactwa padłego lub konającego, w szczególności ptaków należących do gatunków docelowych. Powodem może być wykrycie wirusa HPAI podtypu H5N1 u drobiu lub dzikiego ptactwa w sąsiadujących państwach członkowskich Unii Europejskiej i państwach trzecich lub w państwach, przez terytorium których przebiegają szlaki migracyjne dzikich ptaków. W takim przypadku uwzględnia się szczegółowe trasy migracji oraz gatunki dzikiego ptactwa.

3.2. Czynniki ryzyka oraz populacje docelowe

Nadzór oparty na ryzyku jest wdrażany przez prowadzenie badań laboratoryjnych przeprowadzanych u konającego dzikiego ptactwa oraz padłych ptaków, jako system nadzoru biernego.

W szczególności nadzorem tym objęte jest dzikie ptactwo, zwłaszcza migrujące dzikie ptactwo wodne, które objęte jest wyższym ryzykiem zakażenia i przeniesienia wirusa HPAI podtypu H5N1 tzw. „gatunki docelowe”.

Nadzorem objęte są obszary w pobliżu morza, jezior i dróg wodnych, na których znaleziono padłe ptaki, zwłaszcza jeżeli obszary te znajdują się w pobliżu gospodarstw.

Jeżeli wymaga tego sytuacja epidemiologiczna w odniesieniu do wirusa HPAI podtypu H5N1, nadzór jest uzupełniany przez działania uświadamiające oraz aktywne poszukiwanie i monitorowanie dzikiego ptactwa padłego lub konającego, w szczególności ptaków należących do gatunków docelowych. Powodem może być wykrycie wirusa HPAI podtypu H5N1 u drobiu lub dzikiego ptactwa

w sąsiadujących państwach członkowskich Unii Europejskiej i państwach trzecich lub w państwach, przez terytorium których przebiegają szlaki migracyjne dzikich ptaków. W takim przypadku uwzględnia się szczegółowe trasy migracji oraz gatunki dzikiego ptactwa.

W ramach monitoringu biernego planuje się przebadanie około 50 próbek od ptaków padłych z terenu całego kraju.

Wskazaniem do monitoringu biernego jest stwierdzenie przypadków ponadnormatywnej (wyraźnie zwiększonej) śmiertelności i/lub klinicznych zachorowań u ptaków dzikich, zwłaszcza:

- a) wśród "gatunków docelowych", a także innych ptaków mających z nimi kontakt,
- b) w miejscach ostoi/zatrzymywania się ptaków w okresie wędrówki wiosennej i jesiennej,
- c) w miejscach mieszania się dużej liczby ptaków migrujących różnych gatunków, głównie "gatunków docelowych",
- d) w sąsiedztwie gospodarstw/ferm drobiu domowego,
- e) w pobliżu tras przelotów ptaków migrujących.

Wykaz gatunków dzikiego ptactwa, od których pobiera się próbki do badań na obecność grypy ptaków („gatunki docelowe”)

Lp.	Nazwa naukowa	Nazwa zwyczajowa
1	<i>Accipiter gentilis</i>	Jastrząb gołębiarz
2	<i>Accipiter nisus</i>	Krogulec
3	<i>Anas acuta</i>	Rożeniec
4	<i>Anas clypeata</i>	Płaskonos
5	<i>Anas crecca</i>	Cyraneczka
6	<i>Anas penelope</i>	Świstun
7	<i>Anas platyrhynchos</i>	Kaczka krzyżówka
8	<i>Anas querquedula</i>	Cyranka
9	<i>Anas strepera</i>	Krakwa
10	<i>Anser albifrons albifrons</i>	Gęś białoczelna (europejska rasa)

11	<i>Anser anser</i>	Gęś gęgawa
12	<i>Anser brachyrhynchus</i>	Gęś krótkodzioba
13	<i>Anser erythropus</i>	Gęś mała
14	<i>Anser fabalis</i>	Gęś zbożowa
15	<i>Ardea cinerea</i>	Czapla siwa
16	<i>Aythya ferina</i>	Głowienka
17	<i>Aythya fuligula</i>	Czernica
18	<i>Branta bernicla</i>	Bernikla obrożna
19	<i>Branta canadensis</i>	Bernikla kanadyjska
20	<i>Branta leucopsis</i>	Bernikla białolica
21	<i>Branta ruficollis</i>	Bernikla rdzawoszyja
22	<i>Bubo bubo</i>	Puchacz
23	<i>Buteo buteo</i>	Myszołów zwyczajny
24	<i>Buteo lagopus</i>	Myszołów włochaty
25	<i>Cairina moschata</i>	Piżmówka amerykańska
26	<i>Ciconia ciconia</i>	Bocian biały
27	<i>Circus aeruginosus</i>	Błotniak stawowy
28	<i>Cygnus columbianus</i>	Łabędź czarnodzioby
29	<i>Cygnus cygnus</i>	Łabędź krzykliwy
30	<i>Cygnus olor</i>	Łabędź niemy
31	<i>Falco peregrinus</i>	Sokół wędrowny
32	<i>Falco tinnunculus</i>	Pustułka
33	<i>Fulica atra</i>	Łyska
34	<i>Larus canus</i>	Mewa pospolita
35	<i>Larus ridibundus</i>	Mewa śmieszka
36	<i>Limosa limosa</i>	Rycyk
37	<i>Marmaronetta angustirostris</i>	Marmurka
38	<i>Mergus albellus</i>	Tracz bielaczek
39	<i>Milvus migrans</i>	Kania czarna
40	<i>Milvus milvus</i>	Kania ruda
41	<i>Netta rufina</i>	Hełmiatka
42	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Kormoran czarny
43	<i>Philomachus pugnax</i>	Batalion

44	<i>Pica pica</i>	Sroka
45	<i>Pluvialis apricaria</i>	Siewka złota
46	<i>Podiceps cristatus</i>	Perkoz dwuczuby
47	<i>Podiceps nigricollis</i>	Perkoz zauszniak
48	<i>Porphyrio porphyrio</i>	Modrzyk
49	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Perkozek
50	<i>Vanellus vanellus</i>	Czajka

3.2.1. Dzikie ptaki w szczególności gatunki docelowe

Kod NUTS (2)	Dzikie ptaki, od których zostaną pobrane próbki	Liczba ptaków, od których zostaną pobrane próbki	Liczba próbek pobranych w ramach biernego nadzoru
Całe terytorium kraju	„Gatunki docelowe”	50	50

3.3. Procedury pobierania próbek do badań laboratoryjnych

Procedury pobierania próbek przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.

Próbki pobiera się z kloaki i tchawicy lub jamy dziobowo-gardłowej albo z tkanek ptaków dzikich padłych lub konających do badań metodą PCR lub izolacji wirusa.

Podczas przechowywania i transportu próbek podejmuje się szczególne środki ostrożności zgodnie z rozdziałem IV ust. 5 i 6 podręcznika diagnostycznego. Wszystkie izolaty wirusa grypy ptaków wykrytego u dzikiego ptactwa przekazuje się do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Grypy Ptaków, jeżeli nie ma zastosowania odstępstwo przewidziane w rozdziale V ust. 4 lit. d podręcznika diagnostycznego. Wirusy podtypu H5/H7 zostają niezwłocznie przesłane do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Grypy Ptaków i poddane

standardowym badaniom klasyfikującym (sekwencjonowanie nukleotydów/IVPI) zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.

Pobieranie próbek odbywa się nie dłużej niż do dnia 31 grudnia roku realizacji programu.

3.4. Badania laboratoryjne

Badania laboratoryjne przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym. Badanie próbek odbywa się w Krajowym Laboratorium Referencyjnym ds. Grypy Ptaków w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym (PIW-PIB) w Puławach.

Przeprowadza się wstępne badania przesiewowe metodą PCR dla genu M, a wyniki dodatnie poddaje się następnie szybkim badaniom na obecność H5, przeprowadzanym w okresie nie dłuższym niż dwa tygodnie.

W przypadku potwierdzenia H5, najszybciej jak to możliwe przeprowadza się analizę miejsca rozszczepienia, aby określić, czy jest to wysoce zjadliwa grypa ptaków (HPAI) czy nisko zjadliwa grypa ptaków (LPAI).

Jeżeli obecność wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5 zostanie potwierdzona, należy jak najszybciej przeprowadzić dodatkowe badania na określenie typu N, nawet jeżeli tym sposobem możliwe jest tylko wykluczenie typu N1.

4. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie grypy ptaków u drobiu w ostatnich pięciu latach

W ciągu ostatnich pięciu lat (2008–2012) na terytorium Polski nie notowano przypadków wystąpienia grypy ptaków u drobiu. Program nadzoru w latach ubiegłych obejmował fermy kur reprodukcyjnych, fermy kur niosek, fermy indyków, fermy gęsi i kaczek, fermy strusi, fermy ptaków łownych oraz ptaki dzikie. Próbki były pobierane i badane w ciągu całego roku trwania danego programu.

5. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie grypy ptaków u dzikiego ptactwa w ostatnich pięciu latach

W ciągu ostatnich pięciu lat (2008–2012) na terytorium Polski nie odnotowano przypadków wystąpienia grypy ptaków u ptactwa dzikiego. Program nadzoru nad

dzikim ptactwem w kierunku grypy ptaków do roku 2011 obejmował monitoring czynny oraz bierny. W latach 2012–2013 obejmował monitoring bierny. Próbkę były pobierane i badane w ciągu całego roku realizacji programu.

6. Działania w zakresie powiadamiania o grypie ptaków

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt posiadacz zwierzęcia zobowiązany jest do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym organu Inspekcji Weterynaryjnej lub najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej lub wójta (burmistrza, prezydenta miasta);
- 2) pozostawienia zwierząt w miejscu ich przebywania i niewprowadzania tam innych zwierząt;
- 3) uniemożliwienia osobom postronnym dostępu do pomieszczeń lub miejsc, w których znajdują się zwierzęta podejrzane o zakażenie lub chorobę lub zwłoki zwierząt;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania produktów w szczególności mięsa, zwłok zwierzęcych, środków żywienia zwierząt, wody, ściółki, nawozów naturalnych;
- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej zwierząt i zwłok zwierzęcych do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy ich wykonywaniu;
- 6) udzielania organom Inspekcji Weterynaryjnej oraz osobom działającym w imieniu tych organów wyjaśnień i podawania informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia.

Podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej, jeżeli na podstawie zawiadomienia podejrzewa wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia podejmuje niezwłocznie czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

Powiatowy lekarz weterynarii niezwłocznie informuje wojewódzkiego lekarza weterynarii, w tym w formie elektronicznej, o podejrzeniu lub wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby.

Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje niezwłocznie Głównemu Lekarzowi Weterynarii, w tym w formie elektronicznej, informacje o podejrzeniu lub wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby.

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, podmioty świadczące usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej oraz laboratoria przekazują powiatowemu lekarzowi weterynarii informacje o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej niezwłocznie po powzięciu takiego podejrzenia.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informacje o powzięciu podejrzenia lub o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania lub notyfikacji w Unii Europejskiej niezwłocznie po powzięciu tego podejrzenia lub stwierdzeniu choroby.

Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje informacje uzyskane od powiatowego lekarza weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Główny Lekarz Weterynarii:

- 1) informuje wykonując postanowienia umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, właściwe organizacje międzynarodowe o występowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania;
- 2) powiadamia Komisję Europejską oraz inne państwa członkowskie Unii Europejskiej o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej oraz o wygaszaniu ognisk tych chorób.

7. Koszty

7.1. Podsumowanie kosztów na lata 2014–2016

7.1.1 Nadzór nad drobiem w 2014 r.

2014 (PLN)

Drób Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad drobiem

Testy laboratoryjne			
Metody laboratoryjnej analizy	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody PLN	koszty razem(PLN)
ELISA test	0	0,00	0,00
Immunodyfuzja w żelu agarowym	0	0,00	0,00
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H5	8 910	29,23,	260 439,30
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H7	8 910	29,23	260 439,30
Izolacja wirusa	6	227,14	1 362,84
PCR test	48	270,48	12 983,04
powtórne badania	720	29,23	21 045,60
próbkoobranie			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	Koszty razem (PLN)
próbki	8 910	2,00	17 820,00
Inne działania			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	Koszty razem (PLN)
inne	0	0,00	0,00
Razem drób badanie + próbkoobranie + inne	27 504		574 090,08

2014 (EUR)

Drób Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad drobiem

Testy laboratoryjne			
Metody laboratoryjnej analizy	Liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody €	Koszty razem (€)
ELISA test	0	0,00	0,00
Immunodyfuzja w żelu agarowym	0	0,00	0,00

Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H5	8 910	7,31	65 132,10
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H7	8 910	7,31	65 132,10
Izolacja wirusa	6	56,79	340,74
PCR test	48	67,62	3 245,76
powtórne badania	720	7,31	5 263,20
próbkoobranie			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy €	Koszty razem (€)
próbki	8 910	0,50	4 455,00
Inne działania			
	Liczba badań	Koszt jednostkowy €	Koszty razem (€)
inne	0	0,00	0,00
Razem drób badanie + próbkoobranie + inne	27 504		143 568,90 EUR

Kurs euro 4,00 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

7.1.2. Nadzór nad dzikim ptactwem w 2014 r.

2014 (PLN)

Dzikie ptaki Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad dzikim ptactwem

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody PLN	koszty razem(PLN)
Izolacja wirusa	5	227,14	1 135,70
PCR test	50	270,48	13 524,00
badanie identyfikacyjne	5	327,34	1 636,70
próbkoobranie			
	liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	koszty razem (PLN)
próbki	50	20,00	1 000,00

Inne działania			
	liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	koszty razem (PLN)
inne	0	0,00	0,00
Razem dzikie ptaki badania+ próbkobranie + inne	110		17 296,40

Szacunkowe koszty łącznie w PLN (badanie drobiu i ptaków dzikich)

591 386,48 PLN

2014 (EUR)

Dzikie ptaki Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad dzikim ptactwem

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody €	koszty razem (€)
Izolacja wirusa	5	56,79	283,95
PCR test	50	67,62	3 381,00
badanie identyfikacyjne	5	81,84	409,20
próbkobranie			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
próbki	50	5,00	250,00
Inne działania			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
inne	0	0,00	0,00
Razem dzikie ptaki badania+ próbkobranie + inne	110		4 324,15

Szacunkowe koszty łącznie w EUR (badanie drobiu i ptaków dzikich)

147 893,05 EUR

Kurs euro 4,00 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2014.

7.1.3. Nadzór nad drobiem w 2015 r.

2015 (PLN)

Drób Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad drobiem

Testy laboratoryjne				
Metody laboratoryjne	analizy	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody PLN	koszty razem (PLN)
ELISA test		0	0,00	0,00
Immunodyfuzja w żelu agarowym		0	0,00	0,00
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H5		8 910	29,23	260 439,30
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H7		8 910	29,23	260 439,30
Izolacja wirusa		6	227,14	1 362,84
PCR test		48	270,48	12 983,04
powtórne badania		720	29,23	21 045,60
próbki				
		liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	koszty razem (PLN)
próbki		8 910	2,00	17 820,00
inne działania				
		liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	koszty razem (PLN)
inne		0	0,00	0,00
Razem drób badanie + próbkobranie + inne		27 504		574 090,08

2015 (EUR)

Drób Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad drobiem

Testy laboratoryjne				
Metody laboratoryjne	analizy	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody €	koszty razem (€)
ELISA test		0	0,00	0,00
Immunodyfuzja w żelu agarowym		0	0,00	0,00

Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H5	8 910	7,59	67 626,90
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H7	8 910	7,59	67 626,90
Izolacja wirusa	6	59,00	354,00
PCR test	48	70,25	3 372,00
powtórne badania	720	7,59	5 464,80
próbkoobranie			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
próbki	8 910	0,52	4 633,20
Inne działania			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
inne	0	0,00	0,00
Razem drób badanie + próbkoobranie + inne	27 504		149 077,80

Kurs euro 3,85 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

7.1.4. Nadzór nad dzikim ptactwem w 2015 r.

2015 (PLN)

Dziki ptaki Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad dzikim ptactwem

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody PLN	koszty razem PLN)
Izolacja wirusa	5	227,14	1 135,70
PCR test	50	270,48	13 524,00
badanie identyfikacyjne	5	327,34	1 636,70
próbkoobranie			
	liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	koszty razem (PLN)
próbki	50	20,00	1 000,00
Inne działania			

	liczba badań	Koszt PLN jednostkowy	koszty razem (PLN)
inne	0	0,00	0,00
Razem dzikie ptaki badania+ próbkobranie + inne	110		17 296,40 PLN

Szacunkowe koszty łącznie w PLN (badanie drobiu i ptaków dzikich)
591 386,48

2015 (EUR)

Dzikie ptaki Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad dzikim ptactwem

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody €	koszty razem (€)
Izolacja wirusa	5	59,00	295,00
PCR test	50	70,25	3 512,50
badanie identyfikacyjne	5	85,02	425,10
próbkobranie			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
próbki	50	5,19	259,50
Inne działania			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
inne	0	0,00	0,00
Razem dzikie ptaki badania+ próbkobranie + inne	110		4 492,10

Szacunkowe koszty łącznie w PLN (badanie drobiu i ptaków dzikich)
153 569,90 EUR

Kurs euro 3,85 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2015.

7.1.5. Nadzór nad drobiem w 2016 r.**2016 (PLN)****Drób** Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad drobiem

Testy laboratoryjne			
Metody laboratoryjnej analizy	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody PLN	koszty razem PLN)
ELISA test	0	0,00	0,00
Immunodyfuzja w żelu agarowym	0	0,00	0,00
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H5	8 910	29,23	260 439,30
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H7	8 910	29,23	260 439,30
Izolacja wirusa	6	227,14	1 362,84
PCR test	48	270,48	12 983,04
powtórne badania	720	29,23	21 045,60
próbki			
	liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	koszty razem (PLN)
próbki	8 910	2,00	17 820,00
Inne działania			
	liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	koszty razem (PLN)
inne	0	0,00	0,00
Razem drób badanie + próbkobranie + inne	27 504		574 090,08

2016 (EUR)**Drób** Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad drobiem

Testy laboratoryjne			
Metody laboratoryjnej analizy	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody €	koszty razem (€)
ELISA test	0	0,00	0,00
Immunodyfuzja w żelu agarowym	0	0,00	0,00
Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H5	8 910	7,90	70 389,00

Test hamowania hemaglutynacji (HI) dla H7	8 910	7,90	70 389,00
Izolacja wirusa	6	61,39	368,34
PCR test	48	73,10	3 508,80
powtórne badania	720	7,90	5 688,00
próbkoobranie			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
próbki	8 910	0,54	4 811,40
Inne działania			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
inne	0	0,00	0,00
Razem drób badanie + próbkoobranie + inne	27 504		155 154,54

Kurs euro 3,70 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

7.1.6. Nadzór nad dzikim ptactwem w 2016

2016 (PLN)

Dzikię ptaki Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad dzikim ptactwem

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody PLN	koszty razem (PLN)
Izolacja wirusa	5	227,14	1 135,70
PCR test	50	270,48	13 524,00
badanie identyfikacyjne	5	327,34	1 636,70
próbkoobranie			
	liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	koszty razem (PLN)
próbki	50	20,00	1 000,00
Inne działania			

	liczba badań	Koszt jednostkowy PLN	koszty razem (PLN)
inne	0	0,00	0,00
Razem dzikie ptaki badania+ próbkobranie + inne	110		17 296,40

Szacunkowe koszty łącznie w PLN (badanie drobiu i ptaków dzikich)

591386,48 PLN

2016 (EUR)

Dzikie ptaki Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad dzikim ptactwem

Testy laboratoryjne			
Metody analizy laboratoryjnej	liczba badań	Jednostkowy koszt testu dla danej metody €	koszty razem (€)
Izolacja wirusa	5	61,39	306,95
PCR test	50	73,10	3 655,00
badanie identyfikacyjne	5	88,47	442,35
próbkobranie			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
próbki	50	5,41	270,50
Inne działania			
	liczba badań	Koszt jednostkowy €	koszty razem (€)
inne	0	0,00	0,00
Razem dzikie ptaki badania+ próbkobranie + inne	110		4 674,80

Szacunkowe koszty łącznie w EUR(badanie drobiu i ptaków dzikich)

159 829,34 EUR

Kurs euro 3,70 zł zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów z dnia 5 listopada 2013 r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2016.